

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2018|078 VAN 8 NOVEMBER 2018

OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS DORPSGEZICHT VAN BEUKENDREEF SOLHOFDREEF IN AARTSELAAR, NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 10 OKTOBER 2018

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 8 november 2018 volgend advies uit:

1. De VCOE ontving op 10 oktober 2018 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed over de voorlopige bescherming als dorpsgezicht van beukendreef Solhofdreef in Aartselaar. De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige bescherming met name (a) het ministerieel besluit, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan en (d) het beschermingsvoorstel.
2. Artikel 1 van het ministerieel besluit legt de voorlopige bescherming van beukendreef Solhofdreef vast en verwijst naar het afbakeningsplan en de fotoregistratie die als bijlagen bij het beschermingsbesluit werden gevoegd. De commissie stelt vast dat de voorliggende bescherming grenst aan het kasteel Solhof, met neorenaissance bijgebouwen, omgevende gronden en dreven, dat op 11 april 1984 werd beschermd als stads- en dorpsgezicht. Deze bescherming omvat volgens het besluit de dreven links en rechts van het kasteel Solhof, die esthetische erfgoedwaarde bezitten. Aldus is het zuidwestelijke deel van de Solhofdreef beschermd. Op het bijgevoegd plan uit 1984 blijkt dat ook een deel van het zuidoostelijke deel van de Solhofdreef beschermd is, namelijk de noordwestelijke bomenrij. Het voorliggende beschermingsvoorstel stelt dat bescherming van dit gedeelte van de zuidoostelijke Solhofdreef, met beide bomenrijen, nodig is om duidelijkheid te scheppen in de *'beheermatig verwarrende bescherming uit 1984'*. De commissie betreurt dat voor het zuidoostelijk deel van de Solhofdreef wordt gekozen voor een aparte bescherming als dorpsgezicht. De commissie wijst erop dat de dreef samen met het beschermd kasteeldomein Solhof een beeldbepalend geheel vormt. Bovendien is de noordwestelijke bomenrij van dit deel van de Solhofdreef reeds beschermd. In plaats van een aparte bescherming, pleit de commissie voor een geïntegreerde aanpak door het toevoegen van het zuidoostelijke deel van de Solhofdreef aan de bescherming uit 1984. De VCOE motiveert dit op basis van artikel 6.2.1, 4° van het Onroerenderfgoeddecreet dat stelt dat de Vlaamse Regering een besluit tot definitieve bescherming geheel of gedeeltelijk kan wijzigen of kan opheffen als het goed beheer de toevoeging van gegevens vereist.

De commissie vindt het wel positief dat de bescherming wordt beperkt tot het deel van de Solhofdreef dat van oudere oorsprong is en een nauwere band heeft met het park Solhof.

3. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de erfgoedwaarden die de bescherming als dorpsgezicht verantwoorden en beschrijft de aanwezige erfgoedkenmerken en -elementen. De beukendreef Solhofdreef wordt beschermd omwille van de historische, ruimtelijk-structurerende en esthetische waarde. De commissie betreurt dat de erfgoedwaarden slechts heel summier worden gemotiveerd en vraagt om dit verder aan te vullen.

4. De beheerdoelstellingen voor het dorpsgezicht zijn opgenomen in artikel 3 van het ministerieel besluit. De commissie vindt doelstelling 4°, met betrekking tot het bewaren van de erfgoedcontext, te vaag en vraagt om dit te verduidelijken. De commissie stelt verder vast dat volgens het beschermingsdossier de volledige Solhofdreef werd opgenomen in het onroerend erfgoedbeheerplan dat werd goedgekeurd op 11 januari 2018. Het is uit voorliggende informatie echter niet duidelijk of de voorgestelde beheerdoelstellingen in het ministerieel besluit werden afgetoetst met de beheervisie in het goedgekeurde beheerplan.
5. Artikel 4 van het ministerieel besluit formuleert de voorschriften voor instandhouding en onderhoud van het te beschermen dorpsgezicht. Artikel 4. 1° bevat volgens de commissie een aantal te vermijden handelingen die als beheerdoelstellingen dienen te worden geformuleerd (bijvoorbeeld het vermijden van verdichting). Ook de monitoring van de fysieke toestand van de bomen en hun standplaats (artikel 4. 2°) en het regulier onderhoud van de bomen en hun standplaats (artikel 4. 3°) horen volgens de commissie thuis onder artikel 3.

Verder merkt de commissie op dat in artikel 4.1° a) verwezen wordt naar een aangewezen bescherming van de zone onder de kroonprojectie. De commissie wijst er op dat in het beschermingsdossier op pagina 6 wordt gesteld dat uitsluitend de kadastrale percelen waarop de dreef staat, worden beschermd. Hoewel de boomwortels en –kruinen voorbij deze kadastrale grenzen komen, wordt er bewust voor gekozen alleen de dreefzate te beschermen. De commissie vraagt aldus om deze maatregelen aan te passen of de beschermingsperimeter uit te breiden.
6. Artikel 5 van het ministerieel besluit bevat de toelatingsplichtige handelingen. De commissie kan deze ondersteunen.
7. Tot slot formuleert de commissie volgende bemerking bij het inhoudelijk dossier: het beschermingsdossier verwijst naar de documentatiebijlage dat het dossier verder onderbouwt of illustreert. De commissie vindt het jammer dat deze bijlage slechts heel summier werd uitgewerkt, namelijk met drie kaartuittreksels.
8. Op basis van bovenstaande argumentatie en opmerkingen, meer bepaald over wat betreft de keuze om het voorliggende gedeelte van de Solhofdreef apart te beschermen, geeft de commissie een ongunstig advies voor de voorlopige bescherming als dorpsgezicht van beukendreef Solhofdreef in Aartselaar.

Namens de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt

Voorzitter